

עין משפט ונר מצוה

בבא א ב מיי פ"ג מהל' שחיטה הל' ד סמג עשין סה טושי"ע י"ד ס"ר רנב סעיף ד':

ל ג מיי שם הל' ח טושי"ע שם סעיף ב': **לא** ד מיי פ"ו מהלכות גזילה הל' ז סמג עשין פט טושי"ע ח"מ ס"ר שע סעיף א': **ה** [מיי] פ"ג מהלכות שחיטה הלכה ח סמג לאזין קב טושי"ע י"ד סימן רנב סעיף ג]: **ו** ז [מיי] שם הלכה י[ח]:

מוסף רש"י

באש תשרופו. עשה הוא ולאו שניתק לעשה אין לוקין עליו ואמותר בפקס פטור (ועי' פב.). **מכת** מדרות. ריזיו (שבת ח:). לאו מלקות ארבעים הוא אלא מכת מדרות, מכת ריזיו מדרבנן (יבמות ב.). ויני שובך. שמתקשים מוזהמין בשדה וקוּיָין בשוּבך ואין אלו יוני הכדיסאות הגדלים בצבים (ב"מ קב.). **חייבות** בשילוח. הקן, אם רוצנת על הביצים דקרינא בן כי יקרא פרט למוזמן דלאו מוזמן נינהו (שם). ואסורות משום גזל מפני דרכי שלום. ולאו גזל גמור, דלא זזה בן בעל השוּבך דממלא קלטו וכו' להסם (טהורין כה.). **קרי כאן** כי יקרא פרט למוזמן. דכיון להביצים שני הוה ליה הקן מוזמן, דקן הוא הביצים (ב"מ קב.). **עם יציאת רובה**. קרינא ביה או ביצים ואם היה על תפוס קודם שתיגמר יציאתה חייב לשלח האם ולקח הבנים (שם). **אמאי** אסורות משום גזל. כיון דלא נפלה לחצוי (שם). **אאמם**. כלומר גזל דדרכי שלום אפילו אלמן ממי קאמר, לדעתו של בעל השוּבך עליהם, דנשות הוא דחחרים למקומן לערב (שם). **לעולם** אביצה. ולא אלמן (שם). **אצי"ג** דנפל לחצורו. חייבות בשילוח הקן ולא מוזמן הוא כל זמן שאם רוצנת עליהן ולא חיקשי לר' יוסי בר חיננא דכל היכא דליהו כי' אסורא אסורות מפני דרכי שלום. וכו' (שם). **אי** דשלחה. מי שטענן, גזל מעליא הוא. דהא קניא ליה חצרו (שם). **שלוחי בעי**. ואיכא חסור שנתן והדר את הבנים תתן לך וכו' מאי אריאל גזל (שם). **קבטן**. הא דקמיי דרכי שלום ותו לא, דכלא שניה וקטנן דלאו בר שילוח הוא דליט

חייב במצות (שם).

קמא:

רבי חייא ורבי אשעיא סדרו את הצרייתות ודקדקו בדברי כל חכם לומר כמו שאמר אבל יש תנאים הרבה שמוסיפים על משנתם בדדמי כי הכל משום דשמעיין לרבי יהודה הכל דמחייב סברי טעמא משום לאו שניתק לעשה לוקין עליו והוסיפו לומר גנב וגזלן: **דילמא** אינו בכלל מלקות ארבעים **תניא**. ואשמעינן דטעמא דרבי יהודה במתני' משום דשלח מעיקרא משמע והתנאים טעו בגירסתם לאחר זמן ואמרו שישנן דאמרי דומיא דמתני': **לא פשו**. לקחתו (ט): **לא סלס**. דפאה והרי הן ניתקין לעשה דכתיב לפני ולגר תעזוב אותם:

אי ברבנן משלח ואינו לוֹקֶה. הוה מני למימר דסבר קיימו ולא קיימו הילכך לוקה ומשלח אליצא דרבנן:

אי הכי אמאי אסורות משום גזל. מפורש בסוף השולח (ב"מ דף קב.):

הדרן עלך שילוח הקן

מעיקרא משמע א"ל רבינא לרב אשי ת"ש³⁶ לא תותירו ממנו עד בקר וגו' באש תשרופו בא הכתוב ליתן עשה אחר לא תעשה לומר לך שאין לוקין עליו דברי ר' יהודה ש"מ טעמא דר' יהודה משום דקסבר שלח מעיקרא משמע ש"מ א"ל רב אידי לרב אשי מתני' נמי דיקא דקתני הנוטל אם על הבנים ר' יהודה אומר לוקה ואין משלח ואי ס"ד טעמא דר' יהודה לאו שניתק לעשה לוקין עליו לוקה ומשלח מבעי ליה ודלמא הכי קאמר במתני' אין נפטר עד דמלקין ליה עד כמה משלחה אמר רב יהודה "כדי שתצא מתחת ידו במה משלחה רב הונא אמר ברגליה רב יהודה אמר באגפיה רב הונא אמר ברגליה דכתיב "משלחי רגל השור והחמור רב יהודה אמר ב"אגפיה דהא כנפיה נינהו יההוא דגויניהו לגפה ושלחה ואח"כ* תפשה נגדיה רב יהודה א"ל זיל רבי לה גדיפיה ושלחה כמאן אי כר' יהודה לוקה ואין משלח אי ברבנן משלח ואין לוקה לעולם ברבנן³⁷ ומכת מדרות מדרבנן ההוא דאתא לקמיה דרבא א"ל תימא מהו אמר לא ידע האי גברא דעוף טהור חייב לשלוחי אמר ליה דילמא חריא ביעתא הוא דרמיא אמר ליה האי ידעי לך מתניתין היא אין שם אלא אפרוח אחד או ביצה אחת חייב לשלח שלחה ואהדר לה רבא פרסתקי ותפסה וליחוש לחשדא כלאחר יד ת"ר יוני שובך ויוני עלייה³⁸ חייבות בשלוח יאסורות משום גזל מפני דרכי שלום ואי איתא להא דאמר ר' יוסי בר ר' חנינא חצרו של אדם קונה לו שלא מדעתו קרי כאן כי יקרא הפרט למוזמן אמר ר'רב ביצה עם יציאת רובה הוא דאחייב בשלוח מקנא לא קני עד דתפול לחצרו וכי קתני חייבות בשלוח מקמי דתפול לחצרו אי הכי אמאי אסורות משום גזל אאמם ואיבעית אימא לעולם אביצה וביצה כיון דנפיק ליה רובא דעתיה עליה והשתא דאמר רב יהודה אמר רב יאסור לזכות בביצים שהאם רובצת עליהן שנאמר שלח את האם והדר הבנים תקח לך אפי' תימא אע"ג דנפל לחצרו וכל היכא דאיהו מצי זכי חצרו נמי זכיא וכל היכא דאיהו לא מצי זכי חצרו נמי לא זכיא ליה אי הכי אמאי אסורות מפני דרכי שלום אי דשלחה גזל מעליא הוא אי דלא שלחה שלוחי בעי בקטן קמן בר דרכי שלום הוא הכי קאמר אביו של קטן חייב להחזיר (ט) לו מפני דרכי שלום לוי בר סימון אקני פירות שובכו לרב יהודה אתא לקמיה דשמואל א"ל "זיל טרוף אקן "דליתגבהו וקניניהו למאי אי למקנא לקניניהו ליה בסודר אי ביום טוב בעומד

המשלח: **ואם איסא לדר' יוסי וכו'**. הש"ס פריך לה: **יאיאס רוצה**. דאם בא אדם ומלא את האס כשהיא מטילה ביצתה וכבר יאל רוצה חייב לשלח מקמי דתפול לחצרו דאכתי לאו מוזמן הוא: **אי הכי**. דלא קנתה חצרו: **אמאי אסורות משום גזל**. ואפילו מפני דרכי שלום והלא עדיין מגוף האס הוא: **ומשני אאמן**. דרכי שלום דקאמר אפילו על האס עצמה יש משום דרכי שלום: **ואיצינעית אימא לעולם אצינאים**. דאילו על אמן אפילו משום דרכי שלום אין כאן הואיל ואינה נוחה לתופשה לא סמכה דעת בעל השוּבך עלה ואינו מתקוטט עם הלוקח אבל מהביצים הוא מתקוטט דדעתיה עליהן ונהי נמי דלא קנה לו חצרו משום דרכי שלום מיהא איכא: (א) **לזכות**. לפשוט ידו תחת האס ולהחזיק בהס. כל קנייה דהפקר זכייה קרי ליה: **והשפא דאמר רב יהודה כו'**. מהשתא מצינא לאוקומא מתניתין אפילו יאאת כולה ולא תקשה לרבי יוסי דברי חנינא דלא מוזמן הוא וחייבת בשילוח משום ביצה אחרונה זאת שלא עמדה האס עליה³⁹ משעטילתה ואף על פי שנפלה לאחר לא קנתה חצרו דכיון דהוא עצמו אס היה כאן לא היה יכול להחזיק כל"ש חצרו נמי לא מצי זכי ליה ואין זה מוזמן: **אי הכי אמאי אסורות**. משום גזל. משום דרכי שלום ותו לא: **אי דשלחה**. קודם דהחזיק בה הרי קנתה חצרו לבעל הבית וגזל מעליא הוא ואי דלא שלחה היאך הוא יכול ליטול לביצים הא בעי שלוח קודם לקיחת הביצים כרב יהודה: **ומשני בקטן**. דלאו בר שלוח הוא. והוא הדין דהוה מצי לשנויי כגון דעבר ונטלן תחת האס דגזל מעליא ליכא אלא ניחא ליה לשנויי דדרך הימר ולא דדרך חסור: **והדר מתמה ואמר קטן בר דרכי שלום הוא:** ה"ג **אביו של קטן חייב להחזיר מפני דרכי שלום: פירוש שזכנו**. אפרוחים וביצים: **אסא לקמיה דשמואל**. לקמן מפרש מאי אינטריך ליה למצעי: **טרוף אקן**. הקס צידך על הקן: **דליסגבהו**. מיראתך. והשתא מפרש ואזיל מאי צעא מיניה ומאי מהדר ליה: **למאי**. הגבהה זו למת: **אי למקנא**. שלא יחזור בו לוי בן סימון והכי קאמר ליה טרוף אקן דליסגבהו אפרוחים מיראתך ותקנה אותם בהגבהה: **ליקניניהו בסודר**. ולמה הוצרך רב יהודה לשאול היאך יקנה: **ואם ליו"ט**. שהוא ערב יו"ט ולמחר יהיו אסורים משום מוקצה וצא לשאול כמה הכנתם למה לי האי טרחא לטרוף אקן: צעומד

שילוח הקן פרק שנים עשר חולין

מסורת הש"ס

א) [לעיל פב: וש"נ], **ב**) י"א באגפיה רגל דהא כנפיה מינהו. ועי' רש"א, **ג**) [שבת מב: יבמות נב: כמות מה: מיר כב, נח:], **ד**) ב"מ קב: [לעיל קלט: מוספתא פ"י ה"ב], **ה**) [ב"מ יא. קב. קית. ב"ק מט:], **ו**) (קב), **ז**) [ז"ל רבא], **ח**) [ע"י מוס' ב"ק לא. ד"ה והני מילי ומוס' ב"מ ט. ד"ה הוואל], **ט**) [מעליה רש"ע], **טו**) [ז"ל בה,

תורה אור השלם

1. בי תקצר קצירך קצירך ושבחת עמר בשדה לא תשוב לקחתו לגר ליתום ואלמנה ידקה למען ירברך יי אלהיך בכל מעשה ידיו: דברים כד יט
2. ובקצרכם את קציר ארצכם לא תבקה פאת שורך קצור ולקט קצירך לא תלקט: ויקרא יט ט
3. ולא תותירו ממנו עד בקר וזבחת ממנו עד בקר כאש תשרפה: שמות כ"י
4. אשרכם ורעי על כל מים משלחי רגל השור והחמור: ישעיהו לב כ

גליון הש"ס

גמ' תפשה נגדיה. ע"י משנה למנן פ"ג הל' יח מלכות עבדים: **שם** ז"ל ברוך אקן. ע"י ב"מ דף ט פ"א תוס' ד"ה הוואל:

הנהגות חב"ח

א) גמ' אביו של קטן חייב להחזיר מפני כז"ל ומיתב לו ממחק: (ב) רש"י ד"ה לא משוי לקטו דשבחה הס"ד: (א) ד"ה לכות ז"ל אחר ד"ה והשתא וכו' האם מעליה:

^[1]
^[2]